

Мукачівський державний університет
Факультет менеджменту та індустрії гостинності
Кафедра географії та суспільних дисциплін

Кваліфікаційна робота

ОС «Магістр»

на тему:

**Природоохоронна діяльність в басейнах малих річок Українських
Карпат**

Виконав: здобувач(ка) 2 курсу, групи Г (м)-21
спеціальності 106 «Географія»

Даліда Г.І.

(прізвище та ініціали)

Керівник: доц., к.е.н. П'ятка Н.С.

(посада, прізвище та ініціали)

Рецензент: доц., к.е.н. Лінтур І.В.

(посада, прізвище та ініціали)

Мукачево – 2023 року

ЗМІСТ

Вступ.....	3
Розділ 1. ХАРАКТЕРИСТИКА РІЧОК УКРАЇНИ ТА УМОВИ ЇХ ФОРМУВАННЯ.....	4
1.1. Водні ресурси України	4
1.2. Загальна характеристика річкової мережі території України	6
1.3. Рівневий режим річок України, річний стік	16
1.4.Хімічний склад річкових вод	27
1.5.Характеристика малих річок України їх особливості і значення.....	29
Розділ 2.АНТРОПОГЕННИЙ ВПЛИВ НА МАЛІ РІЧКИ УКРАЇНИ.....	32
2.1 Система екологічної класифікації поверхневих вод.....	36
2.2. Порядок виконання екологічної оцінки поверхневих вод річок України.....	40
Розділ 3. ОХОРОНА МАЛИХ РІЧОК УКРАЇНИ ВІД ЗАБРУДНЕННЯ І ВИСНАЖЕННЯ ЇХ ВОДНИХ РЕСУРСІВ.....	45
3.1 Великі проблеми малих річок.....	45
3.2 Роль громадян щодо охорони малих річок.....	51
Висновки.....	59
Список використаних джерел.....	61
Додатки.....	64

ВСТУП

Річки виконують цілу низку екологічних та соціальних функцій. Вони утворюють дренажну мережу суходолу, формують ландшафтну структуру та підтримують біорізноманіття території, забезпечують рекреаційні потреби населення. Але малі річки в Україні відчули за останні десятиріччя найбільший вплив людської діяльності, саме вони найбільше змінились, багато з них просто зникли з карти нашої Батьківщини[2].

Мета кваліфікаційної роботи з'ясувати природоохоронну діяльність в басейнах малих річок Українських Карпат

Для досягнення обраної мети були поставлені наступні завдання:

- дати характеристику малим річкам;
- ознайомитись з екологічними проблемами малих річок України;
- ознайомитись з методикою екологічної оцінки якості поверхневих вод за відповідними класами;
- опрацювати деякі методики дослідження якості води.

Актуальність теми: Зростання антропогенного навантаження на навколишнє середовище значно погіршує його екологічний стан. Значних негативних змін зазнають і поверхневі води. Особливої уваги заслуговують малі річки зміни в режимі яких позначаються на гідрологічному ланцюгу основної річки. Виходячи з ситуації, що склалася з малими річками в Україні, дослідження їх екологічного стану є досить актуальним.

Об'єкт дослідження: річки України.

Предмет дослідження: малі річки України, їх особливості, екологічний стан.

ВИСНОВКИ

За літературними джерелами у ході роботи з'ясували, що екологічний стан малих річок України має проблеми, пов'язані з:

- ✓ недосконалість очисних споруд, що скидають стічні води у річки;
- ✓ відсутність прибережних захисних смуг та водоохоронних зон річок;
- ✓ скидання побутового та іншого сміття населенням в прибережній зоні.

У ході роботи опрацьований кількісний аналіз з визначення вмісту хлорид-іонів, сульфат-іонів, йонів Феруму (III), сульфід-іонів, перманганатної окиснюваності, визначення твердості води, сухого залишку та вмісту кисню у річці Саксагань міста Кривий Ріг.

За літературними джерелами у ході роботи з'ясували, що малі річки - один з важливих компонентів природного середовища. Вони відіграють важливу роль в житті та господарській діяльності людини. На даний час малі річки перебувають в критичному екологічному стані. Їх використовують для скидання промислових і господарсько-побутових стічних вод. В річки змиваються нечистоти з промислових майданчиків, вулиць і доріг, змиваються добрива і отрутохімікати з полів. Малі річки є першим і дуже вразливим ланцюгом усієї річкової системи. Найбільше забруднення малих річок спричиняє житлово-комунальне господарство і промислові підприємства. Найбільшого негативного впливу зазнають річкові системи, до яких у великих містах надходять забруднені стоки. Водозбірна площа річкових систем постійно знаходиться під впливом рідких, газоподібних і твердих відходів, тому вони потребують охорони.

Результати на токсичність підтверджує фізико-хімічний аналіз, що показав високу солоність та електропровідність води: найбільшою вона була у водах з гострою летальною токсичністю, що пов'язано з високим надходженням забруднюючих речовин, що також підтверджує повідомлення

інших дослідників про надходженням стічних вод, особливо нафтопродуктів та важких металів.

Як з'ясували в ході роботи, це зумовлене, по-перше, антропогенним впливом промисловості міста: скидання технічної, забрудненої використаної на підприємствах води у русло, бруд з атмосфери осідає на водній поверхні річок, утворюючи плівку забруднення підприємствами атмосфери важкими металами. Увесь з небезпечних для життя домішок, тим самим завдаючи ще більшої шкоди.

По друге аварійним станом міського трубопроводу стічних вод, мережі шахтних трубопроводів. Ще одним фактором забруднення є несанкціоновані скиди стічних вод приватними домоволодіннями, скиданням сміття до річки тощо.

Отже, враховуючи важливість існування малих річок для належного функціонування всіх елементів довкілля та законодавчі обмеження щодо здійснення діяльності в межах басейнів малих рік доцільно об'єднувати зусилля органів влади та місцевого населення для пошуку спільних та дієвих рішень для управління та охорони малих річок, які є гарантією та індикаторами доброго стану довкілля.

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>